

Asia: VN/15072/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lääkelain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Pyydämme Teitä ottaman kantaa lausunrossanne koko esitysluonnokseen. Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Lapsettomien yhdistys Simpukka ry:n lausunto lääkelain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta (STM061:00/2022 ja VN/15072/2022)

Sosiaali- ja terveysministeriölle

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia lääkelakiin (395/1987) koskien biologisten lääkkeiden lääkevaihtoa apteekissa. Lisäksi ehdotetaan muutoksia sairausvakuutuslakiin (1224/2004) koskien biosimilaarivalmisteiden sisällyttämistä viitehintajärjestelmään.

Hallituksen esitys ei huomioi riittävästi lapsettomuushoidoissa käyvien näkökulmaa. Lapsettomuushoidot kuormittavat voimakkaasti kehoa ja mieltä. Lapsettomuushoidot koetaan hyvin intiimeiksi ja kohdistuvan kehon yksityisiimpiin alueisiin. Tahaton lapsettomuus on aikuisiän suurimpia kriisejä, ja yhdistettynä lapsettomuushoitojen tuloksen epävarmuuteen ja hoitoprosessin pituuteen kokemus on hyvin kuormittava.

Hallitus esittää, että apteekkivaihdon toteutuessa lääkkeen pistoshoidon opastus toteutetaan apteekissa apteekin henkilökunnan ohjeistamana. Nykykäytäntö on, että pistoshoidon opastus on osa normaalia hoitokäyntiä lapsettomuuslinikalla.

Lapsettomien yhdistys Simpukka toteutti joulukuussa 2021 kyselyn siitä, millaisia tuen tarpeita lapsettomuushoitoja läpikäyvillä on ja kuinka psykososiaalinen tuki toteutuu osana hoitopolkua Suomessa, n=419. Hoidoissa olevat kokevat tarvitsevansa tukea hoitoihin ja hoidoissa käytettävien

lääkkeisiin liittyviin kysymyksiin. Valtaosa (95 %) vastaajista koki tarvitsevansa psykososiaalista tukea erityisesti hoitojen ollessa aktiivisesti käynnissä, mutta vain 8 % oli saanut tarvitsemaan tukea.

Kokonaisuutena kyselyn vastauksista näkyi valtaisa tiedontarve. Hoidoissa olevat pohtivat mistä apua voi saada, kenelle se kuuluu, paljonko se maksaa ja voiko se vaikuttaa hoitojen etenemiseen. Lisäksi toivottiin tietoa hoitomuodoista, lääkkeistä ja niiden vaikutuksista. Moni toivoi, että tiedon lisäksi olisi saanut rauhassa pohtia erilaisia hoitovaihtoehtoja.

Pistoshoito on yksi olennainen osa lapsettomuushoitoja. Pistoshoidon siirtäminen apteekkien vastuulle kuormittaisi lapsettomuushoidoissa käyviä entisestään ja vähentäisi hoidoissa olevien mahdollisuuksia vaikuttaa omaan hoitoprosessiinsa. Lapsettomuusklinikan henkilökuntaan kuuluvan, tutun hoitajan kanssa pistoshoidon yksityisyydestä voidaan huolehtia ja opetustilanne pitää mahdollisimman turvallisena.

Kaikki potilasta askarruttavat, yksityiskohtaisesti hoitoihin ja lääkkeisiin liittyvät kysymykset eivät voi olla apteekkihenkilökunnalle tuttuja. Potilaan psyykkistä kuormaa lisää se, jos hän ei saa kysymyksiinsä tarvitsemiaan vastauksia.

Pyydämme Teitä erityisesti ottamaan kantaa siihen, tulisiko biologisiin lääkkeisiin sovellettu vaihtoväli olla ehdotuksen mukainen vai tulisiko sen olla pidempi, esimerkiksi kuusi kuukautta. Pyytäisimme Teitä ystävällisesti myös perustelevaan kantanne lausunnossa. Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään.

Lausunnossa pyydettiin ottamaan kantaa siihen, tulisiko biologisiin lääkkeisiin sovellettu vaihtoväli olla ehdotuksen mukainen vai tulisiko sen olla pidempi, esimerkiksi kuusi kuukautta.

Lapsettomien yhdistys Simpukka ry ehdottaa vaihtoväliksi vähintään kuutta kuukautta. Lapsettomuushoidot kestävät usein kuukausia tai jopa vuosia. Mikäli potilasta stimuloidaan pistoshoidolla pitkään on käytännössä mahdollista, että hoidon aikana hänellä on kolme erilaista pistosannostelijaa jo pelkästään follitropiinihoidon kohdalla.

Tarvitaan kansainvälistä vertailukelpoista tutkimusta siitä, miten synteettiset lääkkeet vaikuttavat lapsettomuushoidoista alkaneiden raskauksien määriin ja muihin raskauden onnistumisen tekijöihin. Ennen apteekkivaihdon mahdollistamista on myös oltava tutkimusnäyttöä siitä, että biologisten ja synteettisten lääkkeiden vaikutukset ovat yhtäläiset.

Lapsettomuushoidoissa käyvien näkökulmasta lääkkeen vaihtaminen kesken hoitoprosessin voi tuntua pelottavalta tai olla riski potilasturvallisuudelle ja johtaa hoidon epäonnistumiseen. Pistoshoidon muutokset kuormittavat mieltä ja kehoa entisestään. Tämän vuoksi esitämme, että

hoidosta vastaavalla lääkäriellä on mahdollisuus asettaa lääkkeen vaihtokielto lapsettomuushoidoissa olevan kokonaistilanne huomioiden.

Savio Piia

Lapsettomien yhdistys Simpukka ry - Piia Savio, toiminnanjohtaja